

HANEDANDAN BİR SULTAN:**SABIHA, İPEK ÇALIŞLAR,****YAPI KREDİ YAYINLARI, EKİM 2023**

Son padişahın kızı, son halifenin gelini

İpek Çalışlar son kitabında, halen hayatta olan torunların ve torun çocuklarının tanıklığı ile son padişah Vahideddin'in kızı, son halife Abdülmecid'in gelini Sabiha Sultan'ın hayat hikâyesini aktarıyor okurlara...

Cumhuriyet ilan edildikten sonra sürgüne gönderilen hanedan mensupları arasında son padişah Vahideddin'in kızı, son halife Abdülmecid'in gelini Sabiha Sultan da vardı. Osmanlı sülalesinin iki kanadı da olan akrabaları nedeniyle eşsiz bir konumu olan Sabiha Sultan, 1971 yılında İstanbul'da yaşamını yitirdiğinde, arkasında inişli çıkışlı, oldukça maceralı bir hayat bırakmıştı.

Güzelliği ile ünlü olan Sabiha, Vahideddin'in küçük kızı olmasına rağmen, gerek aldığı eğitim, gerekse boyun eğmez tabiatı nedeniyle hemcinsleri arasından rahatlıkla sıyrılan bir isim. Şehzade Osman Osmanolu'na göre o, bir 'peace maker' yani barıştırmacı, arabulucu bir insan. Osmanolu, "İki çocuk kavga ettiklerinde nasıl barıştırsa iki şehzade tartışırken de öyle barıştırdı" diye tanımlıyor Sabiha Sultan'ı.

Sabiha Sultan'ın hayat hikâyesini Kurtuluş Savaşı'ndan ve Mustafa Kemal'den ayırmak elbette mümkün değil. Kendisinden dört yaş küçük kuzeni, Abdülmecid Efendi'nin oğlu Şehzade Özer Faruk ile aşk evliliği yapan Sabiha'nın Mustafa Kemal ile bağlan-

tısı, yıllardır tartışılan bir konu. Mustafa Kemal mi Sabiha ile evlenerek saraya damat olmak istediği, yoksa Sultan Vahideddin mi yurtdışı gezisinde tanıyıp sevdiği Mustafa Kemal'e kızını vermeyi teklif ettiği konusu yıllardır tartışılır. Kitapta iki tarafın da argümanlarına yer veren Çalışlar, Sabiha Sultan'ın yıllar sonra Suat Hayri Ürgüplü'ye yazdığı hatıratında; "Evet, istemiş. Benimle konuşmuş değildir ama ben çekindim ve istemedim. Zira önümde hiç de iyi örnek olmayan Enver Paşa ile Naciye Sultan'ın hayatı vardı. Sonra, tanınmış bir kumandanla aile hayatı kurabileceğime inancım yoktu" sözlerini hatırlatarak yanıtlıyor. Hatta kitapta, aile içinde Sabiha Sultan evlilik teklifini kabul etseydi hanedanın geleceğinin bambaşka olacağına ilişkin esprilerin uzun süre yapıldığına da yer verilmiş.

VAHİDEDDİN'İN BELGELERİ

Çalışlar ikinci büyük tartışmalı konuda da; Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçme kararını Vahideddin'in önerisi veya desteğiyle verip vermediği konusunda da yine hanedanın bakış açısını kabul etmiş. Yani hanedana göre Sultan Vahideddin Mustafa Kemal Pa-

şa'yı olağanüstü yetkilerle donatarak Anadolu'ya gönderdi, hatta parasal destek de yaptı. Çalışlar bu soruyu, Vahideddin'in San Remo'da sürgündeyken yakınında bulunan Kürt Şerif Paşa'ya anlattıkları ve Şerif Paşa'nın tuttuğu notlara atıfla yanıtlamış. Bu notların kaynağı ise babasına ait belgeleri ömrü boyunca bir çanta içinde yanında taşıyan Sabiha Sultan.

Tüm saray halkı gibi oldukça kısıtlı bir hayat süren Sabiha da sürgün kararıyla birlikte bambaşka bir hayata yelken açar. Tramvaya binmeyi büyük bir eğlence ve macera sayacak kadar kapalı bir hayat onlarındı. Toplum içine neredeyse hiç çıkmayan hanedanın kadın üyeleri, sürgüne gittiklerinde adeta sudan çıkmış balık gibidir. Üstelik geçim sıkıntısı da çekmektedirler.

Sürgün kararıyla birlikte önce İsviçre ve Fransa'ya, ardından Mısır'a giden Sabiha ile Ömer Faruk'un üç kızı oldu: Neslişah, Hanzade ve Necla. Üç kızı da Mısır Kraliyet Ailesi'nden prenslerle evlenerek 'prenses' unvanıyla anıldılar. Sürgünden 27 yıl sonra ülkesine boşanmış bir kadın olarak dönen Sabiha, 77 yaşında arkasında muhtemelen hiç bitmeyecek tartışmalar bırakarak öldü.